

На черговому засіданні президії НАН України члени президії НАН України та запрошені заслухали інформацію голови Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України академіка НАН України В. Семиноженка про діяльність агентства з удосконалення нормативно-правової бази у сфері наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та інформатизації протягом 2011–2012 рр.

Присутніх було поінформовано, що Кабінетом Міністрів України 8 жовтня 2012 р. схвалено Концепцію реформування системи фінансування та управління науковою і науково-технічною діяльністю, розроблену на виконання Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

Рішенням уряду України за ініціативою Держінформнауки України було затверджено дві нові державні цільові науково-технічні програми, а саме – «Створення вітчизняних лікарських засобів та ветеринарних препаратів» і «Проведення досліджень в Антарктиці до 2020 року».

Постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2012 р. № 835 запроваджено виплату грантів колективам молодих учених для проведення прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки. У 2013 р. планується надання від п'яти до 10 таких грантів з розміром виплати до 1 млн грн. Істотною відмінністю нововведених грантів є те, що після виконання робіт обладнання, яке придбавалось за рахунок цих коштів, залишається в базовій організації.

Внесено окремі зміни до Закону України «Про здійснення державних закупівель», які істотно спростили існуючі раніше процедури, а саме – ліквідовано вимогу щодо необхідності проведення тендерних процедур для наукових робіт, які відібрано на конкурсній основі, а також передбачено можливість використання науковими установами та вищими навчальними закладами коштів спеціального фонду без застосування тендерних процедур.

У 2012 р. позитивно вирішено питання щодо збільшення видатків з метою утримання НАН України, для виконання бюджетних програм якої в Державному бюджеті України на цей рік спрямовуються додаткові кошти в сумі 50,8 млн грн.

Рішенням Кабінету Міністрів України, прийнятим 15 жовтня 2012 р., передбачено покращання існуючих умов оплати праці працівників бюджетних науково-дослідних установ і організацій та наукових установ НАН України. Відповідно до цього рішення заплановано запровадження конкретного фіксованого розміру доплат за науковий ступінь та вчене звання

на відміну від попереднього положення, яке давало можливість виплачувати вказані доплати не в повному обсязі. Також цим рішенням збільшено граничний розмір надбавок указаним працівникам з 50 до 100 %.

Держінформнауки України у своїй підтримці наукової та науково-технічної діяльності зосереджує увагу на розширенні програмно-цільового фінансування науки та конкурсного відбору наукової тематики. Протягом 2011–2012 рр. агентством було спрямовано майже 175,0 млн грн на реалізацію наукових проектів, що були відібрані на конкурсній основі. При цьому виконавцями переважної більшості з них стали установи НАН України.

Найбільшу питому вагу в загальній кількості робіт, що виконуються установами НАН України за договорами, укладеними з Держінформнауки України, мають роботи, пов'язані з виконанням наукових досліджень і розробок, які фінансуються за рахунок коштів Державного фонду фундаментальних досліджень України (77,9 %); роботи, що виконуються в рамках державних цільових науково-технічних програм (55,6 %) та в рамках державного замовлення (52,5 %), проекти міжнародного науково-технічного співробітництва (47,3 %).

У інноваційній сфері протягом 2011–2012 рр. були отримані такі найбільш важливі результати.

Кабінетом Міністрів України 10 вересня 2012 р. схвалено Концепцію реформування державної політики в інноваційній сфері, розроблену на виконання Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

На законодавчому рівні визначено пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні до 2021 р., розроблено та схвалено 18 жовтня 2011 р. на засіданні Ради глав урядів СНД міждержавну програму інноваційного співробітництва держав-учасниць СНД на період до 2020 р. та затверджено 28 вересня 2012 р. Комплекс заходів з її реалізації, утворено НАК «Укрсвітлолізинг» та Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу, засновано премію Кабінету Міністрів України за розробку і впровадження інноваційних технологій, а також прийнято нову редакцію Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

У сфері інформатизації затверджено ряд нормативно-правових актів, які забезпечують подальший розвиток цієї сфери в цілому та окремих її напрямів, а також створюють більш сприятливі умови для роботи ІТ-індустрії. Так, затверджено стратегію розвитку інформаційного суспільства України, Концепцію створення та функціонування системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, план дій щодо

реалізації Концепції електронного урядування та план дій із впровадження в Україні Ініціативи «Партнерство “Відкритий уряд”», створено систему електронної взаємодії органів виконавчої влади, розроблено Державну цільову національно-культурну програму організації інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека-XXI» та Державну цільову науково-технічну програму використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом на 2012–2015 рр.

Крім того, починаючи з 1 січня 2013 р., передбачається звільнення від оподаткування податком на додану вартість та зниження податку на прибуток до 5 % операцій з постачання та використання програмної продукції.

Виконання Держінформнауки України ряду заходів для забезпечення розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва дало змогу досягти конкретних позитивних результатів.

Так, на закритому засіданні Ради ЦЕРН, яке відбулося 20 вересня поточного року, було прийнято позитивне рішення стосовно набуття Україною статусу держави – асоційованого члена ЦЕРН та прийнято рішення щодо підписання відповідної угоди з директором ЦЕРНу.

Здійснюються та активізуються напрями міжнародного співробітництва в ядерній фізиці та фізиці високих енергій, найбільш перспективними серед яких є: FAIR – проект міжнародного прискорювача (GSI, Дармштадт, ФРН); NICA/MPD – російський мегапроект (JINR, Дубна, Російська Федерація); Колаборація Belle II (КЕК, Цукуба, Японія).

З метою забезпечення координації спільних робіт наукових установ України та ЦЕРН заплановано створення Державної ключової лабораторії з фізики високих енергій, фінансування діяльності якої здійснюватиметься Державним фондом фундаментальних досліджень України.

Подальша реалізація позитивних змін у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності й інформатизації потребує консолідації зусиль наукової спільноти й органів виконавчої влади.

Найближчим часом Держінформнауки України планує здійснити важливі кроки, успіх реалізації яких є неможливим без активної участі в них НАН України, зокрема:

- розширити діяльність у напрямі реалізації спільних проектів у провідних світових наукових центрах (ЦЕРН, проекти ЄС, ОІЯД, ITER, КЕК та інших);
- підготувати нову редакцію законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та «Про інноваційну діяльність»;
- створити ефективну систему державної науково-технічної експертизи

із залученням експертів НАН України;

- створити систему грантового фінансування наукових проектів;
- продовжити терміни дії Державних цільових науково-технічних програм розвитку нано- та глід- технологій;
- відновити реальні стимули для діяльності технопарків;
- забезпечити розроблення та виконання Національної частини Комплексу заходів з реалізації Міждержавної програми інноваційного співробітництва держав-учасниць СНД;
- реалізувати заходи плану дій з впровадження в Україні Ініціативи «Партнерство “Відкритий уряд”»;
- розробити методику оцінювання вартості програмних продуктів, стандарти та класифікатори у сфері ІКТ;
- реалізувати Державну цільову програму «Бібліотека-XXI» ***(Прес-реліз за підсумками засідання Президії НАН України 24 жовтня 2012 року // Національна академія наук України (<http://www.nas.gov.ua>)).***